N^ER 67. z Warszawy R. 1795.
d. 25. Sierp: we Wtorek.

KORRESPONDENT WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

z Warszawy.

Rezolucya Kommifsyi Likwidacyiney.

Kommifsya Likwidacyina do odbierania Rachunkow od osob dochodami publicznemi, w czasie rządu Rewolucyinego, niemniey od ostatniego Seymu Grodzieńskiego zawiaduiących, wyznaczona.

Odebrawszy pozwolenie od JW. *Buxhewdena* Generała Majora woysk Nayiaśnieyszey Imperatorowey wszech Rofsyi na dniu szostym *præsentis* datowane, W. Jozefa *Dembowskiego*, iako dostatecznie usprawiedliwiającego się, tak z wziętych przez niego rożnych effektow brylantowych i złotych, z kafsy generalney Rządu zeszłego rewolucyinego, iako i z summy czerwonych złotych dwudziestu tysięcy w zaręczeniach skarbowych onemuż od tegoż Rządu powierzonych, zakwitowania. Gdy z brylantow i effektow złotych kwitami Xiędza *Kołłątaia*, W. *Dzieduszyckiego*, i Ur: *Krauza* przy obozie *Kościuszki* kafsyera, w swey Kommifsyi złożonemi, zupełnie wyexplikował się, a na oddane przez W. *Zabłockiego* Plenipotenta iego, za rezolucyą swoiey Kommifsyi na dniu 30. miesiąca Lipca roku bieżącego zaszłą, do kafsy generalney Administracyi dochodow publicznych zaręczeń skarbowych na summę czerwonych złotych dwiadzieścia tysięcy w sztukach dwudziestu, kwit z teyże kafsy generalney dnia 7go *præsentis* datowany, ręką Ur: *Biernackiego* Kafsyera podpisany, tenże W. *Zabłocki* swey Kommifsyi okazał. Prze-

to Kommiſsya tegoż Wgo Jozefa *Dembowskiego* tak z wziętych kleynotow i effektow złotych zupełnie usprawiedliwiaiącego się, iako i wzięte zaręczenia skarbowe na summę czerwonych złotych dwadzieścia tysięcy w naturze powracaiącego, od dalszey względem tego explikacyi uwalniaiąc kwituie, a kwity przez W. *Dembowskiego* złożone, iako to: X. *Kołłątaia*, W. *Dzieduszyckiego*, i Ur: *Krauzá* dla odebrania od nich z kwitow tych justyfikacyi, u siebie zatrzymuie, i oneż Ur: Regentowi zachować w Kancellaryi zaleca. Dan w Warszawie na Sefsyi Kommiſsyi Likwidacyiney dnia 14. miesiąca Sierpnia roku 1795.

Pruszak mpr.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A N G L I A.

Z Londynu dnia 4. *Sierpnia*. Niespodziewana o pokoiu Hiszpanii z Francyą zawartym 22. Lipca w Bazylei wczora doniesiona tu wiadomość, Ministeryalną partyą dziwnie przeraziła. Gwałtowne więc z tey przyczyny wszczęły się domagania, iżby Anglia zaprzestała kiedyżkolwiek upędzać się za chimerycznemi zyskami, gdy ią realne straty w ludziach i pieniądzach do ostatka wycięczaią. Poruszenie więc ztąd wielkie w całym Narodzie zdaie się wzrastać, gdy się wielu nad przeyściem całey wyspy *St Domingo* do Francuzkiego Rządu zastanawia. Oczewiście się bowiem okazuie, że Francuzi otrzymuią znaczny przez to wzrost ſwey potęgi w Ameryce. Prócz tego skoro Hiszpania odstępuie aliansu z Anglią, i staie się nieprzyiaciołką oney, tedy gdy się iey Flota z Francuzką i Hollenderską złączy, nieomylnie prze-

waga Flotty Angielskiey na morzu musi upaść. Nikt o tym także nie wątpi, iż Sardynia, Neapol, i Portugalia wkrótce traktaty z Francyą zawrą, gdyż z samego 11go z artykułow Francuzkiego pokoiu z Hiszpanią wnosić łatwo można, że te Państwa same iuż Hiszpanią obligowały o iey medyacyą do Francuzow. Po odebraney tey wiadomości natychmiast wysłano Kuryera do naszego Posła w Madrycie Hrabiego *Bute* niewiadomo z czym, ale to wiadomo, iż się iedni mocno lękaią potęgi Francuzkiey wzmagaiącey się w zachodnich Indyach, gdyż wiadomości ztamtąd są dla nas nie naypocieszniey sze, drudzy szukaią sposobow, iakby wybrnąć z tey toni, która zewnątrz kraiu stratą niezmierną, a wewnątrz niebeśpieczeństwem rozruchow zagraża. I to też niezawodna, że tenże pokoy między Francyą i Hiszpanią mocno zawraca głowy tuteyszemu Gabinetowi. Jakoż częste bywaią Rady taynego Gabinetu, a ostatnia sessya na którey sam Król i wszyscy Ministrowie Stanu znaydowali się, trwała trzy godziny. Jakie postanowienie i prawidła od naszego Ministerium w tak krytycznym położeniu, gdy się koalicya zerwała, i gdy tak potrzebna Aliantka, iaką była Hiszpania nagle nas opuściła, przedsięwzięte są, ieszcze to taiemnicą. Tyle tylko ze wszystkich okoliczności zda się wyświecać, że pomimo wszelkiey nadziei, którą się uwodzono, że Anglia teraz pokoy zawrze, woyna ieszcze ma być popierana. Wszakże trudnoby temu wierzyć, gdyby się to uiściło, co papiery Partyi oppozycyiney piszą, że PP. *Pitt*, *Dundas*, i Sekretarz Stanu *Grenville* wyraźnie się oświadczyli za prędkim z Francyą pokoiem, nawet z tym dodatkiem, że gotowi swe urzędy złożyć, ieśliby traktaty pokoiu zawarte nie były. Jakożkolwiek wypadnie, tymczasem iedne po drugich nas przerażaią niepomyślne doniesienia.

Jako to: że przy *Antyllach* znaczne klęski spotkały nasze woyska &c. Z tey przyczyny 12. wschodnio-Indyiskich okrętow niezwłocznie ma by oporządzonych na okręta transportowe dla przesłania znacznych w tamte strony posiłków.

Dzisieysza Nadworna Gazeta zamyka 3. listy Admirała *Laforey* z Martiniqui, naypóźnieysza data iest 30. Czerwca. Zamykaią te potwierdzenie wiadomości, że z Anglii odeszły do zachodniey Indyi konwoy, przez gwałtowną burzą na cząstki rozbity został, i że Francuzkie Fregatty pozostałe okręta zabrały *Blenheim* i *Betsy* oba z licznym woyskiem Angielskim, *Hanbury* ładowny zapasami żywności, tudzież *Aurora*, i *Vintress*, okręta kupieckie.

Głoszą, że nasz Minister skarbu znowu negocyuie o pożyczkę 24. millionow na potrzeby woienne przyszłego roku. Zapewne przy popieraniu woyny teatr oney będzie w zachodnich Indyach, gdzie Anglia ma ieszcze nieiakiś zabytek na niezmierne koszta woienne, i gdzie Francya nietylko przez ostatnie zdobycze, lecz naywięcey przez nabycie Hiszpańskiey części wyspy *St Domingo* znacznie silną, a nam straszną i bardzo niebespieczną została. Przy takowych widokach życzenie ludu powszechnego pokoiu co raz bardziey staie się powszechnieysze. Do tych czas zaś wiadomo iest, że ani Francuzki, ani nasz Rząd oświadczeń albo proiektu do pokoiu nie uczynił; wszelako można wnosić, że Lord *Bridport* nasz Minister w Madrycie ma iakieś tayne zlecenia.

Umowa do wymiany niewolnikow między Anglią i Francyą przez *Dover* i *Calais* znowu otwarta. Cały okrętowy ładunek Francuzkich Maytkow niedawno iest odesłany do Francyi. Zamiana dzieie się człowiek za człowieka podług rangi i stanu.

Rossyiska Flotta przybywszy do *Dünes*, (zowią się tak brzegi Flandryi między *Dunkierką* i *Nieuport*) wzieła swe stanowisko naprzeciw Hollenderskim Prowincyom.

Do Portu *Hull* w Anglii leżącego przybyła Flotta kupiecka pod eskortą Flotty Rossyiskiey.

Gdy Gorzalnie i Fabryki pudru z przyczyny niedostatku mąki i chleba nic teraz nie robią, tedy skarb przynaymniey do 150,000. Funt Szterlingow w publicznych dochodach przez akcyzy i cła wnoszonych od tych artykułow traci.

W *Bath* i *Manchester* dla niedostatku chleba znowu się wszczęły rozruchy, które iednak przez Milicye kraiowe uspokoione zostały.

Dziś chlebą funt do 13. Pence podwyżfzył się w cenie,

Pod konwoiem okrętu woiennego *Scipio* od 64. armat, różne okręta transportowe z woyskiem do *Gibraltaru* i zachodnich Indyi odeszły. Do *Gibraltaru* wkrotce inne ieszcze okręta maią być transportowe z potrzebami woiennemi odesłane. Parlament do d. 1. Octobra odłożony.

BELGIUM.

Z Bruxelli d. 5. *Sierpnia.* Reprezentant Ludu *Lesebure*, i Administrator *Outrepont* znowu powrócili tu z Paryża. Otrzymali oni potrzebne Pełnomocnictwo do uczynienia nowego podziału zdobytych kraiow z tey strony rzeki *Mozy*, i względem urządzeń w okoliczności organizacyi naszey Prowincyi. We wszystkich dobrach nieruchomych nowy podatek, to iest: procent 3ci ma być płacony.

FRANCYA.

Z Paryża d. 7. *Sierpnia.* Pokoy z Hiszpanią dla *Talliena* iest zyskowny, gdyż on teraz maiątek obiąć może spadaiący po iego żonie, która iest córką bogatego w Hiszpanii Bankiera *Cabarrus*. Na włosku szczęścia i nieszczęścia

ludzkiego wiszą losy. Gdy powracał *Tallien* od brzegow *Quiberonu* do Paryża, omal co niezostał złapany od Szouanow. W owym dniu tryumfu swego 9. Thermidora, kiedy mówił o zwycięztwie w Konwencyi nad Emigrantami, od wielu Niewiast liczne odbierał oklaski, młody bowiem i przystoyney ma być figury. Między wielą Damami Pani *Stael* córka sławnego Ministra skarbowego Pana *Necker* nayżywszą radość okazała. -Wyszła bowiem z swey loży, uściskała publicznie wielu Deputowanych, i ustawnie prawie wołała: Brawo! brawo!

Wszystkie teraz do *Palais-Royal* i Narodowego Ogrodu weyścia są żelaznemi opatrzone kratami. W sali Konwencyi do tych czas chowa się ieszcze skrzynka nazwana *Arka*, w którey się znayduie konstytucya *Robespierra*.

Zapasy prowiantowe, które zdobyte zostały w *Quiberon* tak są liczne, iż na wiele miesięcy dla całey armii Generała *Hoche* wystarczą.

Merlin de Douai donosi Konwencyi, że podług listu Generała *Hoche* Port *Quiberon* teraz iest podobny do *Amszterdamu*. Widzieć tam potężne paki, skrzynie, i beczki zostawione przez Emigrantow. Cztery tysiące wozow nie wystarczą na ich transport. Tę zdobycz szacuią do 1,800. millionow liwrów.

Generał *Lamoine* doniosł, że wielki pakiet w *Quiberon* znaleziono fałszywych assygnatow. Zołnierze wiele ich podarli na fidibus.

Na mieyscu Deputowanego *Letourneur*, który obrany do Deputacyi ocalenia, *Goupilleau* znowu Dyrektorem siły zbroyney w Paryżu mianowany.

Gdy woyska Rzpltey cułag w gotowych pieniądzach wyznaczony maią, a na zakupienie żywności za granicę takoż gotowych pieniędzy potrzeba; tedy Konwencya dekretowała, aby

wszystkie złote i srebrne sprzęty, które są w Narodowym skarbie, wyiąwszy owe, które dla osobliwości roboty są szacowne, także wyiąwszy sprzedaż pereł i dyamentow, do mennicy oddane były, aby na gotowe pieniądze przebite zostały.

Do *Rochefort* okręt *l'Experiment* z piącią bogatemi w okrętach zdobyczami od Affrykańskich brzegow przybył. Daremnie ścigany był niedaleko portu od wielu Angielskich okrętow woiennych. Jest to ten sam okręt, który spólnie z drugiemi okrętami woiennemi *Sierra Leona*, i inne Angielskie osady przy brzegach Afrykańskich zburzył. Ta niewielka Dywizya Francuzka 74. z górą statków przewozowych Anglikom zabrała, lub do nieużyteczności przywiodła, i 17,000. niewolnikow miłym darem wolności uszczęśliwiła.

Ostatniey nocy zastrzelił się tymczasowy Szeff Deputacyi likwidacyiney Obywatel *Hocquet* w sali Deputacyi beśpieczeństwa, dokąd był wezwany, gdy papiery iego zapieczętowane zostały.

Gazeta pod tytułem: *Gazette nationale de France*, zamyka dodatek, w którym wielkie zyski przekłada z pokoiu zawartego z Hiszpanią. Między innemi wyraża, iż oprócz licznych pieniędzy, które w ręku naszych cyrkulowały, w początku Rewolucyi, przywoz towarow z Hiszpanii do Francyi do 33,300,000. liwrów zysku wynosił. A prócz tego zbywanie Francuzkich towarów do Hiszpanii 44,400,000. czyniło.

Hiszpańska część wyspy *St Domingo*, która się teraz nam wiecznym prawem dostaie, ma grunta naylepsze, które mało co używane, i prawie odłogiem leżały, a z których dowcip, przemysł, i sztuka Francuzow nayznaczniejszych korzyści spodziewać się każe. Pokoy z Włoskiemi Państwy, który także bliskim być

się zdaie, równie będzie wielkim dobrodzieystwem dla naszego handlu. Gdyż takowy dawniey utrzymywany z temi Państwy, rocznie przynosił do 60. millionow.

Wyspa rzeczona *St Domingo*, czyli *Hiszpaniola*, która teraz całkiem należy do possessyi Rzpltey iest tak wielka, iak Królestwo Irlandyi. Większa iey część wschodnia należała do Hiszpanii, która z tych Kolonii 100,000. cetnarów Cukru, wiele tabaki, bawełny, a nayosobliwiey niezmierną mnogość skur miewała. Gdyż mieszkańcy tameczni bardzo wiele bydła wybornego chowaią. Głowne Miasto tey części nazywa się *St Domingo*, gdzie iest Akademia, Mennica &c. leży nad wielce obszerną równiną, i nakształt zuław bardzo żyzną, która przynaymniey za kilkanaście millionow Talarów wydawać produktow Amerykańskich może. Teraz po części ta rozległość okryta iest buyn mi lasami. Piękny i obszerny Port *St Domingo* zatypany był poczęści przez Hiszpanow. Sł. wem; iakie użytki Rzplta z części nabytey od Hiszpanow *St Domingo* w dalszy czas mieć może, łatwo wnieść, gdy z daleko mnieyszey połowy tey wyspy, i mało co urodzayney, wywoz iednakże towarow do Francyi przed Rewolucyą w różnych latach przeszło 100. millionow Liwrów przynosił.

Gdy się z tak wielkich zyskow cieszy publiczność, *Fermont* na Sesyi dnia 3. Sierpnia w Konwencyi wstąpił na trybun i doniosł wiadomości urzędowe od Wyspow *sous le vent*, czyli Antillow nadeszłe, że (1.) *Gwadeloupa*,

---

(1.) Gwadalupa *iedna z Antyllow* *Nota: Antilles wyspy zowią się w Ameryce na przeciw* Golfu *Mexykańskiego położone pod zoną gorącą. Odległe są od Paryża na* 1,500. *mil. Liczą ich*

(2.) *S. Lucia*, (3.) *S. Vincent*, (4.) *S. Eustache*, (5.) *Dominica*, (6.) *S. Martin*, (7.) *Marię Galante*, (8.) *Desiderade*, (9.) *Martinika* są zdobyte przez

---

4. *większe, a z tych* Cuba *i* Porto-Rico *Hiszpańskie*, St Domingo *teraz cała Francuzka i* Jamayka *Angielska; mnieyszych zaś rachuią* 24. *między któremi i* Gvadalupa *liczy się obfituiąca w cukier, bawełnę, tabakę i kawę. Ma ten wysep dokoła* 80. *mil, a ludność tameczna do* 85,000. *dusz wynosi.* Gwadelupa *należała Traktatem Wersalskim* 1763. *do Francyi, w czasie teraźnieyszey woyny Anglicy wzieli, teraz nazad odebrali Francuzi.*

(2.) St Lucia *wyspa iedna z Antyllow maiąca dokoła mil* 25. *Obfituie w kawę, trzcinę cukrową, bawełnę i cacao.*

(3.) S. Vincent *iedna z Antillow o* 6. *mil od S. Łucyi. Ma wzdłuż mil* 8. *i prawie tyleż w szerz. Prawie iest okrągley figury.*

(4.) S. Eustache *naymocnieysza z Antillow, bo prawie ze skały ogromney składaiąca się, ma dokoła mil* 5. *Do Hollandyi ten wysep należał, od których Anglicy, a od tych Francuzi odebrali.*

(5.) Dominique, *czyli* Dominica *tak nazwana od Hiszpanow, że ią w niedzielę odkryli. Długa iest mil* 13. *szeroka blisko* 5, *a dokoła ma* 35. *mil. Inna to wyspa iest od* S. Domingo *czyli* Hiszpanioli.

(6.) S. Martin *między temiż wyspami sytuowana do koła ma około* 18. *mil.*

(7.) Marię Galante *tamże leżąca około mil* 6. *długa, a* 3. *szeroka, barzo obfita w kawę, cukier, indygo, tabakę i bawełnę.*

(8.) Desiderade *ma wzdłuż* 4. *a w szerz* 2. *mile, o* 7. *mil od* Marie Galante, *a o* 4. *od* Gvadalupy *leżąca.*

(9.) Martinique *wyspa znaczna pomiędzy Antillami. Ma około mil* 16. *wzdłuż,* 9. *wszerz, a*

Republikańskie woyska od Anglikow, którzy tam niezmierne poniosłszy straty, ze wszystkich tych osad ustąpić musieli.

Wzięto im albo spalono 120. okrętow, i zepsuto całą tameczną siłę obronną. Caraibowie, czyli naturalni tameczni mieszkańcy złączyli się z naszemi woyskami przeciw Anglikom. Sami Emigranci w tych osadach zostawili nam dóbr więcey iak za 800. millionow liwrow. Czekaią tylko czasu sposobnego, aby niezmierne ztamtąd łupy do Francyi mogły być przewiezione.

Rzeczpospolita na tych wyspach liczy armii swoiey więcey niż 10,000. króra dobrze iest opatrzona w żywność i ammunicyą wybornie umundurowana i dobrze płatna. (Powszechna radość). Konwencya zatym dekretowała, że mieszkańcy, którzy się na wyspach pod wiatrem, czyli Antylskich, na obronę wolności wzięli do oręża, dobrze się oyczyznie swey zasłużyli. Ninieyszy dekret ma być do tych wysp razem z posiłkami odesłany.

Na Sessyi Konwencyi d. 30. *Lipca* rzekł Doulcet Pantecoulant. Już to ostatni raz przychodzi mi do „was mówić o czynnościach woiennych zachodnio Pyreneyskiey armii, o! iakżebym niesprawiedliwy był, gdybym zamilczał o iey bohatyrskich dziełach, i gdybym nie przyznał istotnie „zasłużonych pochwał przez owych współ braci, „którzy w dopełnieniu zlecenia od was obrony wolności na wszystko się odważyli, i wszystkiego „prawie dokazali. Mam sobie za powinność ie-

---

45. *dokoła. Ludność iey* 85,260. *wynosi, z których* 12,450. *białych, a* 72,810. *czarnych mieszkańcow. Ma wiele Portow i Fortec. Znacznieysze są Fort* Royal, *Fort* S. Pierre, *Fort* de la Trinité, *Fort* Marigot *i Fort* du Mouillage. *Odległa iest ta wyspa od Paryża mil* 1530.

„szcze raz donieść wam o zwycięstwie przez „to woysko dokonanym. Republikanie nasi w „różnych bitwach z Hiszpanami tyle dzieł wiel„kich uskutecznili, że moc oręża i odwaga nie „ustraszona w odległey potomności zostanie pa„miętna. Oni to zdobywszy 32. armaty dnia 17. „Lipca pełni laurow tryumfalnych, do Bilbao „weszli. (Powszechne dały się słyszeć applauzy.) „Konwencya dekretowała, że zachodnio Pyreney„ska armia dobrze się zasłużyła swey oyczyznie.

Tenże na Sefsyi dnia 1go Sierpnia donosi imieniem Deputacyi ocalenia, że wschodnia Pyreneyska armia z siostrą swoią, to iest z zachodnią Pyreneyską armią ustawicznie w śmiałey odwadze, w nieustraszonym męstwie i stałey determinacyi w boiu, co do wielkości nawet zwycięztw emulowały z sobą. O iak szczęśliwa Rzplta! w którey zwycięztwa iedney armii, staią się żywą pobudką drugiey do dostąpienia tychże, a nawet ieśli można do przewyższenia tamtey. Tak postępowały sobie wschodnio Pyreneyskie woyska, które od początku kampanii nie tylko mocny dawały odpor daleko przewyższaiącemu siłą swoią nieprzyiacielowi, ale częstokroć go pokonywały, a gdy na Rereszcie dnia 18. Lipca uderzyli Hiszpani na Republikanow, z zupełnym odparli następuiących na się zwycięztwem, i 4. mile gnali uciekaiących nieprzyiacioł bez naymnieyszego wystrzału z samemi tylko bagnetami.

Kanonierowie 22. batalionu ciągnęli 400. sążni w górę armaty dla zatoczenia onych na wierzchołki prawie niedostępne.

Doniosł Bailleul Imieniem Deputacyi Bespieczeństwa, że przyprowadzono do Paryża dowodzcow Szouanow, którzy złamali przysięgę pokoiu. Proponował, aby ci nie od teraznieyszey Kommissyi, ale woiennego sądu przy wewnętrzney armii sądzeni zostali. Dekretowano. Imio-

na onych są: Dessoteux Caumartin, Jarry, Poth ac, Dufour, Lanoret, Bois, Gonnier, Gazet, i Pierre Lahale.

Na wniosek Portiers d'Oise plan stosowny do uroczystości 10. Sierpnia przyięty został. Różnić się ta uroczystość będzie od innych festow Narodowych przez to, że Konwencya ludowi znowu koncert w Thuilleries ma wydać.

Głoszą tu, że się Hiszpania przez tayne artykuły obowiązała znaczną summę w gotowiznie Rzpltey Francuzkiey wypłacić i ta okoliczność daleko barziey niż ustąpienie wyspy St. Domingo, sprawiła tylu kraiow powrot Hiszpanom w Europie od Francuzow podbitych.

Pokoy w Bazylei tak cicho iest zawarty, że tylko te osoby, które w tę wchodziły taiemnicę, o nim wiedziały. Ledwie kto nawet wspomniał o tym, że Hiszpański Poseł iest w Bazylei. Dom iego rezydencyi ztyka się w tyle z ogrodem Kanclerza Ochs, u którego stoi Poseł Barthelemy. W tym ogrodzie wszpalerze zrobiono drzwi, przez które oba Posłowie schodzili się w nocy.

Maią teraz za rzecz pewną, że pokoy z Sardynią zawarty będzie, a nawet i z Niemcami, iuż nie iest daleki.

Zniwa wszędzie barzo są we Francyi obfite i plenne, iakich tylko życzyć można Same nawet winnice przez mrozy przeszłey zimy nic uszkodzone nie zostały. Obiecuią wielkiey obfitości wszelkiego gatunku wina. Słowem, wszystko się zdaie obficie nadgradzać swym plonem, za zniesiony cierpliwie nie dostatek.

Pewny, który przed kilką dniami rozmawiał z córką Ludwika XVI. twierdził, iż ma się zupełnie dobrze. Przy swey piękności zachowuie powagę i skromność. Z nie wielą mówi, a i z tymi barzo mało. Nie ma przy niey Pani Chantereine, ani Tourzel, tylko dwie gardero-

biany. Ustawnie iest ubrana. Ma bibliotekę do czytania i pozwolenie w ogrodzie we wnątrz mieszkania du Temple spacerować.

Dnia 1. t. m. między Hiszpanią i Francyą zawarty pokoy został ratyfikowany od Konwencyi.

Wzrastaiące wiadomości o pokoiu sprawiły, że niektóre towary w wielkich magazynach spadły nie co w cenie.

Wczora zakładano się przy Giełdzie, że przed końcem Septembra powszechny z całą Europą mieć będziemy pokoy, lubo niektórzy twierdzą, iż się znayduie partya w Konwencyi, która życzy popierania woyny.

Nieprzyiaciele dobrego porządku, którym pokoy z Hiszpanią wcale iest nie dogodny rozgłosili, że w Madrycie wielka powstała rewolucya. Ta wiadomość nie zasługuie na wiarę, owszem pokoy z Hiszpanią u wszystkich dobrze myślących naywiększą radość sprawił i spodziewaią się, że dyskredyt assygnatow przez to znacznie umnieyszony zostanie.

Reprezentant ludu Lefevre w assystencyi przednieyszych członkow naywyższego zawiadowania przybył tu z Bruxelli dla umowienia się z Deputacyami Rządowemi względem nowego planu podziału i zarządzenia całego kraiu z owey strony rzeki Mozy i zupełnego ułożenia względem losu tego kraiu.

Twierdzą tu, że dwie 3cie teraznieyszych członkow Konwencyi zostaną w ciele prawodawczym nowey Konstytucyi i w obu izbach zasiadać będą.

HOLLANDYA.

Z Hagi d. 11. *Sierpnia.* Młody Obywatel *Dedem* iedzie do Sztokolmu w charakterze Hollenderskiego Posła. Gdy pożegnał Generalne Stany, w odpowiedzi na iego mowę Prezydent tychże Generalnych Stanów *Huker* między in-

nemi uwagami to wyraził: „Obywatelu *Dedem*! „obeymuiesz ten urząd wielce ważny w bardzo „krytycznych czasiech, a to ieszcze u tey Po„tencyi, której postępowanie polityczne od „wszystkich prowadzących woynę Potencyi zo„staie w wielkiey uwadze. Twoim więc iest „nayściśleyszym obowiązkiem w większey nieró„wnie być czuyności, i w bacznieyszym dale„ko przezorze, niż czasu pokoiu. Mianowicie „powinieneś cnotliwe i wolne od wszelkich „przywar życie prowadzić, obowiązany iesteś „we wszelkich twych krokach, i postępowaniach „rzetelny być, ale zarazem i przezorny, zwła„szcza w obieraniu tych, którym powierzyć „masz twe zaufanie. Staray się wszelkiemi ſpo„ſobami Batawską rzetelność i godność Republi„kańską we wszelkich okolicznościach naywido„czniey okazać. Bądź Prawom ściśle posłuszny, „a nawet przykładem twoim i powagą z obowiąż„tych do nieodstępnego onym posłuszeństwa, „którzy pod twą władzą zostaią. Wyżey dale„ko szacować powinieneś dobrze urządzoną wol„ność i niepodległość nad własne twe życie. „Niczym ono prawie iest bez tych nayszaco„wnieyszych darow udzielonych człowiekowi od „samey natury. Postępuy z swym bliźnim tak, „iakbyś chciał żeby się obchodzono z tobą. Sto„suy się ile możności do zwyczaiow kraiu tego, „w ktorym żyć będziesz, a staray się zasłużyć „na miłość i ſzacunek mieszkańcow. Bądź dla „każdego przyiacielski. Niepodchlebiay nikomu, „a naybardziey Panom. Oddal wszystkich z do„mu twego, którzy się onym podchlebiać stara„ią. Wzgardź przyzwoicie takiemi, są to bo„wiem podłe narzędzia i niebeśpieczne. Bądź „hoyny, ale nierozrzutny &c.

Deputacya powszechney czuyności maiąc ſobie doniesiono, że w Biskupstwie Osnabruckim woyska werbuią, i różne korpusa two-

rzą, obligowała Generalne Stany, aby Ministrom naszym w Paryżu o tym doniosły, iżby Deputacyi ocalenia potrzebne przełożenie uczynione było dla powzięcia skutecznych prawideł przeciwko takowym machinacyom.

Na proiekt wspomnioney Deputacyi wszystkie brzegi morskie Prowincyi Hollandyi maią być należycie opatrzone do stanu obrony.

W. Xiąże Toskański naszemu Konsulowi w *Liwornie* oświadczyć kazał, że wszystkie okręta, i poddani Generalnych Stanow w Portach iego Państwa znayduiący się, będą tych ſamych Praw używać, iakich dotychczas używali.

Mówią tu bardziey, iak kiedy o bliskim pokoiu między Austryą i Francyą. Dodaią że Cesarz otrzyma ekwiwalencyą za odchodzące Belgickie kraie.

Jutro zacząć się ma publiczna ſprzedaż Dòbr Sztadhuderowskich w Pałacu zwanym *alte Hof*.

Wiadomości z Przylądka Dobrey Nadziei pod datą 19. Maia nadesłane donoszą, że Hollenderski Gubernator wszelkie poczynił przygotowania do naysilnieyszego odporu Anglikom ieśliby tam wylądować usiłowali.

N I E M C Y.

Z Frankfurtu d. 8. *Sierpnia.* Liczba woysk Francuzkich od Huningen, aż do Kolonij wynosi na 180,000. Z okolicy Manheimu barzo śpiesznie 9. batalionow Cesarskiego woyska do Rastat pomaszerowało.

Z Kolonii d. 10. *Sierpnia.* Dziś garnizon tego Miasta obchodził rocznicę d. 10. t. m. Tak Infanterya iako i Kawalerya tu stoiąca maszerowały paradnie z muzyką na plac wielki, gdzie ewolucye woienne czynione były.

Odbieramy w tym punkcie listy z Bonn pod datą dzisieyszą, wielką nowinę donoszące, że Reprezentant ludu Dubois Rządowi tameczne-

mu oznaymił, że pokoy zawarty iuż iest między Francyą i Rzeszą Niemiecką.

Z Lipska d. 17. Sierpnia. Po ukończeniu naszych gazet otrzymaliśmy barzo ważną wiadomość z Wesel pod datą 12. Sierpnia, że Reprezentant ludu Dubois tamecznemu zawiadowaniu oznaymić kazał, iż pokoy z Rzeszą Niemiecką iest ukończony.

Ta wiadomość otrzymuie ieszcze większe podobieństwo do prawdy, że dnia 8. przez Crefeld Francuzki Officer kuryerem iechał z Bazylei do Hagi dla zawiezienia ordynansu, aby wszystkie dobra i effekta Xcia Sztadhudera były respektowane, i zapewniał przytym, że pokoy z Rzeszą Niemiecką barzo iest bliski. Oczekuiemy dalszego potwierdzenia.

Z Frankfurtu d. 12. Sierpnia. Piszą z Wiednia, że Hrabia Wurmser ma się wrôcić znowu do nad Reńskiego woyska.

Z tegoż mieysca donoszą pod datą 1. Augusta, że Hrabia Prowancyi oznaymił Dworowi Cesarskiemu o śmierci Delfina, i o swoim na tron wstępie. Ale wstrzymana iest odpowiedź do czasu dalszego, póki inne Państwa nie otworzą zdania swego względem tego interessu. Jednak Posłowie Rossyiski i Angielski uznały Hrabię za Króla pod tytułem Ludwika XVIII.

Też listy dodaią, że Markis Luchesini pierwszemu Ministrowi stanu podał notę, w któréy nalega imieniem swego Monarchy o otwarcie negocyacyi pokoiu z Francuzami stosownie do zapadłego conclusum Rzeszy Niemieckiey d. 3. Lipca na Seymie Ratyzbońskim.

SZWAYCARYA.

Z Bazylei dnia 5. Sierpnia. Pewni iesteśmy, że się iuż negocyacye pokoiu między Francuzką Rzecząpospolitą, Sardynią, Neapolem i innemi Włoskiemi Państwy zaczeły. Spodziewamy się, że wkrótce ukończone zostaną.

DODATEK Do... N^RU 67.

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

we Wtorek d. 25. Sierpnia R. 1795.

z Warszawy.

Rezolucya Kommisyi Likwidacyiney do odbierania Rachunkow od osób dochodami publicznemi w czasie Rządu rewolucyinego, niemniey od ostatniego Seymu Grodzieńskiego, zawiaduiących, wyznaczoney, względem Ur: Jana Hornowskiego *bywszego Adjutanta Naczelnika wypadła.*

Odebrawszy rezolucyą JW. *Buxhewden* Generała Majora woysk Nayiaśn: Imperatorowey wszech Rosyi, dnia 4go *præsentis* datowaną, Ur: *Hornowskiego* z wziętych na dniu szostym Listopada 1794. roku z kasy generalney Rządu rewolucyinego kleynotow i effektow złotych zakwitować dozwalaiącą. Gdy z tego explikacyą na pismie i kwitem Ur: *Kirysowa* Pułkownika w Kancellaryi swey Kommisyi zachowanemi, Ur: *Hornowski* usprawiedliwił się, i takowe Ur: *Hornowskiego* usprawiedliwienie tąż samą JW. Generała rezolucyą, za dostateczne uznane zostało. Przeto Kommisya na takowey polegaiąc rezolucyi, tegoż Ur: *Hornowskiego* od dalszey z rzeczonych brylantow i effektow złotych z kasy generalney wziętych explikacyi uwalnia. Dan w Warszawie na Sesyi Kommisyi Likwidacyiney, dnia czternastego miesiąca Sierpnia roku 1795.

Pruszak mpr.

FRANCYA.

Z Paryża d. 8. Sierpnia. Gdy *Boissy d'Anglas* doniosł Konwencyi względem politycznego położenia Francuzkich Kolonii, dekretowano, że osady Za-Europeyskie częścią są nieoddzielną Francuzkiey Rzpltey, i tymże maią być podległe prawom, iak i inne kraie tey Rzpltey. Proiekta względem podziału tychże osad na Departamenta, zostały odłożone.

Daunau obrany iest Prezydentem Konwencyi.

Panin oświadczył, iż więcey niż w 60. Departamentach zupełna spokoyność i duch Republikański panuie.

Zapewne twierdzą teraz, że Senat Wenecki Hrabiemu Prowancyi, który się mianuie Królem pod imieniem Ludwika XVIII. oświadczyć kazał, że teraźnieysze związki Wenecyi z Francyą zgoła niedozwalaią mu dłuższego bawienia w *Veronie*. Dodaią, że wspomniony Xże poiedzie do Rzymu.

Deputacya Ocalenia pewne wiadomości otrzymała, że pozostałe ieszcze przy Anglii wyspy Antylskie w zupełnym są powstaniu.

Ze iuż Cesarz zezwala, aby Córka Ludwika XVI. wymienioną została za Deputowanych w Austryackiey niewoli osadzonych, Urzędowne wiadomości miały przybyć o tym do Paryża

Zawczorayszy Monitor donosi z Szwaycaryi rzecz następuiącą: Pan *Erlach* 2gi Deputowany z kantonu *Bern*, na Seymie w *Frauenfeld* przyiął iednego Szlachcica, którego mniemany Ludwik XVIII. doń przysłał dla naradzenia się z nim o prawidłach iakby naylepiey różni Emigranci przez Szwaycaryą do Francyi maszerować mógli.

Fregata, która nowego Francuzkiego Konsula do Stanow ziednoczonych Ameryki zawiozła, ieszcze przed zawartym pokoiem dwa Hiszpań-

skie po drodze, i ieden Portugalski okręt zabrała, które cukrem, kawą, i Piastrami ładowne były. Pieniądze rozdzielone zostały na ekwipaż, a resztę spalono, aby w podroży nie były okręta opoźnione.

Woyska nasze w zachodnich Indyach czynią iuż przygotowania do wzięcia ieszcze wysp Antylskich do Anglii należących S. *Christoph*, i *Antigoa*.

Doniesiona Konwencyi wiadomość, że z zachodnio-Indyiskich Kolonii wkrótce wiele towarow przybędzie, mocno przeraziła facyendarzow, którzy nagle sprzedawać towary swe zaczęli.

List kredencyalny w Konwencyi, nim audyencyą miał Szlachcic *Querini*. w następuiących był wyrazach:

Reprezentantom Ludu Francuzkiego w Konwencyi Narodowey!

LUDWIK MANIN z BOŻEY ŁASKI XIĄŻE WENECKI &c. ZDROWIE i HONOR.

Za powodem dobrego porozumienia, które zawsze trwało między obiema Narodami, mianowaliśmy na rezydencyą przy Was z tytułem Szlachcica Rzpltey Weneckiey nam wielce miłego Szlachcica P. *Querini*, człeka bardzo zaleconego dla rzadkich swych przymiotow, który zasługuie na zupełną przychylność naszą. On wyrazi i utwierdzi doskonałą przyiaźń, którą Senat chce utrzymywać i zachować z Rzpltą Francuzką. Osobliwie ma na siebie włożony obowiązek. aby wszelkiemi dowiodł sposobami, iak czyste i szczere są nasze sentymenta ku tey Rzpltey. Prosiemy więc Reprezentantow Ludu Francuzkiego, aby łaskawie przyięli osobę naszego Szlachcica, i wysłuchawszy z przyzwoitą ludzkością wszystkiego, co tylko kommunikować będzie, taką dali onemu wiarę, iakoby nam sa-

mym. A to tym barzey, że wszystko co mu poruczono iest aby doniosł, zmierza iedynie do utrzymania doskonałey harmonii, która szczęśliwie trwa między obydwuma Rządami.

Datowano w Pałacu naszym Xiążęcym dnia 7. Marca. Indykcyi XIII. R. 1795.

(podpisano) *Andrzey Alberti Sekretarz.*

Dalsza wiadomość o dekretowaney przez Konwencyą nowey Konstytucyi. A nayprzod względem skarbu, tož edukacyi i sprawiedliwości, tudzież innych artykułow.

Publiczne dochody co rok będą stanowione od ciała prawodawczego, a te nie maią trwać dłużey nad rok ieden, ieśli nie zostaną wyraźnie potwierdzone. Tak szczegulne rachunki publicznych wydatkow, iako i etat wszystkich Rzpltey dochodow maią być w początku każdego roku publikowane.

We wszystkich Departamentach będą pierwiastkowe szkoły, w których dzieci uczyć się maią czytać pisać i rachunkow.

Ma Rzeczpospolita łożyć koszt na utrzymanie nauczycielow, którzy dla tych szkoł wyznaczeni zostaną. Oprócz pierwiastkowych szkoł, będą wyższe szkoły. Dla dwóch Departamentow przynaymniey iedne takowe szkoły ufundowane zostaną.

Obywatele maią prawo edukacyi prywatney instytut zakładać.

Sprawiedliwość we Francyi bezpłatnie, a Sessye Trybunałow publicznie sprawowane będą. Urzędy Sądowe nie mogą być przyięte, ani od osob z ciała prawodawczego, ani od mocy wykonawczey. Zaden obywatel nie może być Sędzią obrany, który nie ma 30. lat zupełnych.

Siła publiczna składa się ze wszystkich obywatelow i synow obywatelskich, którzy są w stanie noszenia broni. Ta będzie podzielona na Gwardye Narodowe, to iest na mieyscową (Gar-

de nationale sedentaire) i na będącą w czynności (Garde nationale en activité) Żaden Francuz nie może wydawać prawa obywatelskiego, ieśli nie iest w pierwszą gwardyą wpisany. Kommenda Gwardyi Narodowey całego Departamentu, albo iednego Miasta od 100,000. mieszkańców nie może być iednemu tylko obywatelowi zlecona, iednakże Dyrektoryat wykonawczy może w pewnych przypadkach tymczasowego Generała Kommendanta w iednym Departamencie mianować. Pod imieniem Gwardyi Narodowey, która się znayduie w czynności, utrzymuie Rzeczpospolita nawet w czasie pokoiu armią tak morską, iako i lądową. (*Reszta w następuiącym Nre.*)

Z Strażburga dnia 1. *Augusta.* Generał *Pichegru* o którym tyle fałszow pisano, ma teraz kwaterę generalną w *Ilikirch* ztąd o milę. W naszych gazetach umieszczony list Generała tego pod datą 29. w tych był wyrazach:

„Posyłam ci z ordynansem Gazeciarza Ko„lońskiego, który w Numer 11. swoy włożył, że „Francuzi, gdy usiłowali przeyść Ren w *Saspach*, „tak dalece porażeni byli, że nawet ani ieden „z nich nieuszedł. Przysłany on tu iest z Ko„lonii, aby się własnemi oczema przeświadczył, „że fałsz napisał. Przyłączam tu list Szefa „Sztabu *Sambry* i *Mozy*, który ci więcey o tym „doniesie. Jeśli są Gazety w Strażburgu, ten „móy list chciey w nich umieścić. Podpisano „(*Pichegru*)."

List o którym wspomina Generał, datowany iest w *Bonn* 16. Lipca z podpisem *Ernouf.* Wyraża on, iż *Linbach* Xiądz i wydawca Gazety Niemieckiey Kolońskiey napisał w swey karcie d. 15. Lipca *że Francuzi gdy chcieli przeyść Ren w* Saspach *na przeciw* Biel &c. Mniemam, że ten zacny Gazeciarz, który od przybycia woysk Francuzkich, zawsze o nich fałszywe pisze wiadomości, nie może lepiey być uleczony, iako

przez ten sposób, iaki był iuż praktykowany od dobrego przyiaciela naszego *Ferrand.* Przesyłam więc tego człeka z dwuma *Zandarmami* od Brygady do Brygady, aby się mógł przekonać sam oczewiście, że armia nad Renem i Mozellą nietylko żadney nieodniosła straty, ale iest w sile ogromney przeciwko nieprzyiaciołom oyczyzny. Spodziewam się, iż za powrotem swoim uczyni nam tyle ukontentowania, że swóy Numer 11. Gazety, którą w Kolonii i całym Elektoracie rozesłał, iako fałszywy odwoła.

Jeden z Petycyonistów dnia 28. Lipca podał do Konwencyi uwagi względem odmiany Kalendarza. Powiada on, że różnica między stylem Kalendarza Republikańskiego, i erą generalnie przyiętą od wszystkich Europy Narodow, rozrywa owę to szacowną harmonią, którą potrzebaby utwierdzać między tąż Rzecząpospolitą i Państwy innemi. Prosił więc, aby zostawiwszy same tylko nazwiska miesięcy, które są szczęśliwie utworzone, pogodzono miesiące stare z nowemi. Takowa proźba wiele za sobą szemrania pociągnęła. Wielu żądało, iżby do porządku dziennego przystąpiono. Lecz ozwał się *Boissieu.* Darmo tu chcą niektórzy dziennego porządku, zawsze iednak wrócić się do tego będzie trzeba, iż nowy Kalendarz w ogień musi być wrzucony, skoro pożyteczna reforma nienastanie. Ja wyraźnie mówię, że lud cały Departamentu mego, nie stoi cale o nowy Kalendarz, wszyscy bowiem tam pilnuią ery dawney.

Na to *Lepaux*: Sami tylko Arystokraci, lub nauki żadney niemaiący mogą zaprzeczać pożytkom nowego Kalendarza. Ja zapominam na Autorow, patrzę tylko na rzecz samą. Utrzymuię, iż nawet nieuważaiąc na harmonią i na piękność nazwisk miesięcy, sam podział roku stosowny do porownania i do przesilenia, iest zgadzaiący się z naturą. Pamięć, mówił on, le-

piey sobie wystawuie miesiące do czasu stosowne, i nazwiska dni, które zawsze przywodzą na myśl, który dzień iest w tygodniu, gdy się wyraża *Primidi*, *Duodi* &c. Konwencya bez dalszego roztrząsania i decyzyi przystąpiła do dziennego porządku.

TURCYA.

Ze Stambułu dnia 16. *Lipca.* Drożyzna tu żywności codzień wzrasta. Lękaią się niektórzy, gdyby ludu szemranie dalszych iakich niepociągnęło złych skutkow.

Kapitan Basza niedopiero iuż przeciwko Maltańskim okrętom, które zabierały płynące z Egiptu nasze statki ze zbożem, wypłynął z flotą swoią. Mniemaliśmy, że oswobodziwszy od nieprzyiacioł morze, zawinie do tuteyszego Portu, alić dowiaduiemy się, iż przy Dardanellach dotąd bawi. Flotilla Maltańska składaiąca się z 15. statkow, między któremi ieden okręt od 80. a dwa od 60. armat znayduią się, uwiia się prawie naprzeciwko Eskadrze Tureckiey, i dwa iuż uchwyciła nasze statki, z których ieden wiozł kontrybucyą z Archipelagu, a drugi znaczną liczbę maytkow, których tu naywiększa iest potrzeba.

Reis-Effendy z urzędu złożony. Jego mieysce zastępuie Rachib-Effendy, który był niegdyś wysłany dla powitania Leopolda II. do Wiednia.

Częste bywaią konferencye z Posłem Francuzkim, Szwedzkim i Pruskim, a te nayczęściey odprawuią się w nocy.

Przybyło tu 12. Officerow Szwedzkich. Maią się oni złączyć z Officerami Francuzkiemi iuż będącemi w służbie W. Sułtana dla exercytowania nowo rekrutowanych żołnierzy sposobem Europeyskim.

Cesarski Internuncyusz Baron *Herbert* iuż ostatecznie ukończył spor, który do tych czas trwał między Portą i Dworem Wiedeńskim

względem linii zabraney Kroacyi. Rzeka *Unne* rozdzielać ma teraz oba te Państwa. Ciekawa rzecz iest, czy Bośniacy, którzy do tych czas wzbraniali się poddać panowaniu Austryi, posłuszni będą urządzeniom Porty.

DONIESIENIA.

Podaie się do wiadomości, iż nieiaka z Kościelskich Sawicka *od lat kilkunastu będąca za mężem swoim Jozefem* Sawickim, *tegoż od lat pięciu porzuciła, i niewiedzieć gdzie bawi. Ostatnią wiadomość mąż powziął o niey, że przed Wielkonocą w roku teraźnieyszym wyiechała z Warszawy, lecz niewiedzieć dokąd. Strapiony mąż po mimo wszelkich starań, iakich używał do wywiedzenia się o niey dotąd, niemogł żadney wiodomości powziąść, używa więc ieszcze tego iedynego sposobu ogłoszenia przez Gazety, ażeby, ieżeli samey iey doydzie te obwieszczenie, raczyła zgłosić się do Kantoru Gazety Warszawskiey, albo gdyby ktokolwiek wiadomy był i dał o niey znać tamże, będzie miał przyzwoitą nadgrodę. Oświadcza razem mąż, iż po tym ogłoszeniu, gdyby się niedowiedział o wspomnioney żonie, rozpocznie Procefs rozwodowy.*

Johan Buge *rodem* z Berlina, *od dnia* 4. *Listopada, którego znaydował się na Pradze, żadney o sobie nie daie wiadomości, ktoby o nim żyiącym wiadomość albo o śmierci uroczyste mógł dać swiadectwo, proszony iest, aby doniosł do Konsystorza Warszawskiego.*

Podaie się do wiadomości, iż z mocy Rezolucyi Magistratu Miasta Warszawy, Kamienica pod Nrem 101. *przy Ulicy Piwney sytuowana z gruntem dziedzicznym po niegdy Szl:* Rożańskim, *pozostała, iest na publiczną Licytacyą wystawiona: takowa Licytacya ostatni iuż raz na Ratuszu Miasta Warszawy dnia* 27. *Sierpnia we Czwartek roku* 1795. *o godzinie* 3*ciey z południa odprawiać się będzie; życzący takowey kamienicy nabyć, maią się w dniu wyżey wyrażonym osobiście znaydować.*